

СИНЕРГЕТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СУЧАСНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Шейко С.С., к. філос. н., доцент

Початок третього тисячоліття характеризується якісно новими тенденціями цивілізаційного розвитку. Однією з таких тенденцій є неймовірний ріст наукового знання. Сучасна наука змінюється в бік суттєвого ускладнення. Однією з ключових проблем сучасної педагогічної науки є проблема пошуку універсальної міждисциплінарної методології та методики викладення змісту навчання. Потужний внесок у пошук якісно нової методологічної парадигми зробили вчені зі світовим ім'ям І. Пригожин, І. Стенгерс, Г. Ніколіс, Г. Хакен – творці сучасної науки синергетики. Пошук універсального методу дослідження та викладу навчального матеріалу розпочинається зі спроби розуміння поняття всезагального. Сам метод освоєння – це шлях пізнання, що складається з сукупності прийомів і операцій практичного та теоретичного освоєння дійсності.

Нові наукові відкриття супроводжуються введенням нових категоріальних визначень, що репрезентують раніше невідомі властивості та якості певного фрагменту дійсності. Завдяки працям учених «Брюссельського клубу» у другій половині ХХ століття відбувалося поширення ідей та концепцій, пов'язаних із синергетикою, саме вони дозволили по новому розкрити сутність і тенденції суспільно-історичних процесів та методи їх дослідження. Один із засновників синергетики Г. Хакен доводив, що протягом певного часу в науці з'являється все більше дисциплін, що потребують в їх інтеграції, системному об'єднанні. Синергетичний підхід активно реалізовує себе, перш за все, в різних точних і природничих науках, а також у філософії, психології, соціології, мовознавстві, політології, економіці та педагогіці.

В буквальному розумінні синергетика – це міждисциплінарна наука, що займається вивченням процесів самоорганізації, виникнення нового, підтримки стійкості та розпаду систем різної природи. Вона має справу з

явищами та процесами, в результаті яких в системі – в цілому можуть з'явитися властивості, якими не володіє жодна з одиничних частин. Оскільки йдеться про виявлення та використання загальних закономірностей в різних галузях наукового знання, такий підхід передбачає міждисциплінарність, тобто співробітництво в розробці синергетичного потенціалу представників різних наукових дисциплін. Можливості синергетики використовуються як в природничих науках так і в гуманітарній сфері.

Синергетика в сучасних умовах впевнено прокладає шлях у методологію гуманітарних наук та зокрема у філософію. До філософії входять і поширюються поняття нерівновагомості, нестабільності, біфоркації, фазових переходів, нелінійності, ат-тракторів. Синергетика виступає в якості нового світогляду, що докорінно змінює пояснення співвідношення необхідного і випадкового, закономірного в самих основах побудови світу. Формується нове розуміння одиничного випадку, як самостійного фактора соціальної еволюції.

Синергетичний потенціал сучасних педагогічних технологій полягає в комплексному використанні можливостей системно-гармонійного підходу до навчання з індивідуально-особистісним, тобто поєднання принципу інтеграції та диференціації. Важливим моментом синергетичної взаємодії є дослідження випадкового та необхідного, що з'ясовує подальший розвиток закономірностей педагогічних технологій. Синергетика свідчить про те, що будь-яка складноорганізована система має не одиничний, окремий, а безліч власних відповідних їй сутності шляхів розвитку новітніх педагогічних технологій.

Список використаних джерел

1. Хакен Г. Тайны природы. Синергетика: учение о взаимодействии. М. – Ижевск : ИКИ, 2003. 320.
2. Енциклопедія постмодернізму / За ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора; Пер. з англ. В. Шовкун; Наук. ред. пер. О. Шевченко. К.: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. 503 с.